

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра адміністративного та інформаційного права

**Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Конституційне право України та місцеве самоврядування
(обов'язкова)**

Реалізується в межах освітньої програми: **Соціальне забезпечення**
за спеціальністю: 232 «Соціальне забезпечення»
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Суми – 2024

Розробник:

Олег РОГОВЕНКО, ф.ю.н., доцент,
доцент кафедри адміністративного та інформаційного права

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри адміністративного та інформаційного права	протокол від <u>10</u> червня 2024 р. № <u>17</u>
	Завідувач кафедри <u></u> Ірина АРІСТОВА

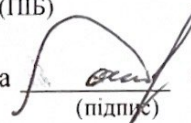
Погоджено:

Гарант освітньої програми

(підпис)

Наталія КЛІЦОВА
(ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

(підпис)

Олег РОГОВЕНКО
(ПІБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

Наталія Ващенко
(ПІБ)

Іван Кривенко
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

І.В.А.
(підпис)

Надія Тарасів
(ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 23.07 2024 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ					
1.	Назва ОК	Конституційне право України та місцеве самоврядування			
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет / Кафедра адміністративного та інформаційного права			
3.	Статус ОК	Обов'язкова			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	ОП - Соціальне забезпечення Спеціальність – 232 «Соціальне забезпечення»			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)				
6.	Рівень НРК	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, НРК - 6 рівень			
7.	Семестр та тривалість вивчення	Дисципліна викладається протягом I семестру			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів (150 годин)			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)			Самостійна робота
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні	
	II семестр	44	30	-	76
10.	Мова навчання	українська			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Роговенко Олег Володимирович			
11.1	Контактна інформація	К.ю.н., доцент, доцент кафедри адміністративного та інформаційного права, кабінет 123 г Ел. адреса: oleg-rogovenko@i.ua			
12.	Загальний опис освітнього компонента	Конституційне право України та місцеве самоврядування ознайомлює студентів із значенням норм Конституції України, що регулюють діяльність держави та забезпечують реалізацію прав та свобод громадян в умовах становлення та розвитку правової держави в Україні. Даний освітній компонент дає теоретичні і прикладні знання про правовий статус суб'єктів муніципально-правових відносин, особливості нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування, механізму реалізації повноважень органів та посадових осіб місцевого самоврядування			
13.	Мета освітнього компонента	Формування у студентів правосвідомості та правової культури, що має важливе значення для конституційно-правового регулювання суспільних відносин – загальних засад конституційного ладу України, основ правового статусу людини і громадянина, форми держави, організації та діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування, набуття ними вмінь і навичок застосовувати отримані знання.			
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на вивченні таких дисциплін як: Правознавство, Теорія держави та права, Теорія держави та права зарубіжних країн, Юридична деонтологія, Муніципальне право. 2. Освітній компонент є основою для: Право соціального забезпечення, Адміністративного права, Фінансового права, Податкового права, Інформаційного права, Цивільного права, Кримінального права, Трудового права.			

15.	Політика академічної доброчесності	Під час виконання практичних робіт, написання модульних, залікових та екзаменаційних робіт Студент обов'язково має дотримуватись правил академічної доброчесності. За порушення правил академічної доброчесності здобувачі освіти притягуються до такої академічної відповідальності, як повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо).
16.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/enrol/index.php?id=5472

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП) ¹					Як оцінюється РНД
	ПРН 4	ПРН 7	ПРН 8	ПРН 15	ПРН 16	
ДРН 1. знати теоретичні основи конституційного права України та місцевого самоврядування	x		x			Проведення модульного контролю; експресопитування, вирішення практичних завдань
ДРН 2. правильно визначити співвідношення громадянського суспільства і правової держави, давати правовий аналіз конкретних правовідносин, правильно аналізувати види і зміст зобов'язань, знати конституційно-правові основи територіального устрою та місцевого самоврядування в Україні		x			x	Проведення модульного контролю; експресопитування, вирішення практичних завдань
ДРН 3. аналізувати принципи і структуру організації та діяльності державних органів, аналізувати державно-управлінські відносини, правильно орієнтуватися в основних положеннях правових норм, знати положення конституційного закріплення місцевого самоврядування в Україні		x		x		Проведення модульного контролю; експресопитування, вирішення практичних завдань
ДРН 4. тлумачити чинне конституційне законодавство та обґрунтовувати власну точку зору щодо реалізації норм Конституції України та інших конституційно-правових актів		x			x	Проведення модульного контролю; експресопитування, вирішення практичних завдань

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМОПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендова на література ²	
	Аудиторна робота		Самостійна робота		
	Лк	П.з	Лаб.		
Тема 1: Система конституційного права України. Загальні засади конституційного ладу України 1. Конституційно-правові норми: поняття, види та особливості. 2. Конституційно-правові відносини і їх особливості. 3. Поняття конституційного ладу і його співвідношення з державним ладом. 4. Конституційне закріплення форми Української держави. Україна - унітарна держава.	4	2		6	1-24
Тема 2: Громадянство в Україні 1. Громадянство України: поняття та ознаки. 2. Принципи громадянства України та їх закріплення в Конституції України і в законодавстві про громадянство. 3. Форми виникнення громадянства України: набуття і визнання громадянства. 4. Припинення громадянства України. 5. Втрата громадянства і вихід із громадянства.	2	2		4	1-24
Тема 3: Виборче право і виборча система України 1. Поняття виборів та їх соціальна функція. Види виборів. 2. Виборче право і виборча система. 3. Принципи виборчого права і їх закріплення в Конституції України.	4	2		4	1-24
Тема 4: Конституційний статус Верховної Ради України 1. Конституційний статус Верховної Ради України. 2. Парламент та його ознаки. Види парламентів. 3. Компетенція Верховної Ради України: поняття, конституційне закріплення.	2	2		4	1-24
Тема 5: Законодавчий процес та інші парламентські процедури. Статус народного депутата України 1. Законодавчий процес та інші спеціальні парламентські процедури. Стадії законодавчого процесу. 2. Прийняття законопроекту. Промульгація закону Президентом України. Введення в дію законів та інших актів Верховної Ради. 3. Статус народного депутата України. Несумісність депутатського мандата з іншими видами діяльності. Форми діяльності народного депутата.	4	2		4	1-24
Тема 6: Центральні та місцеві органи виконавчої влади 1. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади: система, порядок формування.	4	2		4	1-24

2. Система місцевих органів виконавчої влади. Порядок формування, структура, функції та повноваження голів місцевих державних адміністрацій.					
Тема 7: Конституційний статус Президента України як глави держави 1. Поняття глави держави та його місце в механізмі державної влади. Функції Президента України. 2. Акти Президента України. 3. Конституційні підстави та порядок дострокового припинення повноважень Президента України. Відставка Президента України. Неможливість виконання Президента України своїх обов'язків.	2	2		4	1-24
Тема 8: Муніципальне право як право місцевого самоврядування 1. Поняття, предмет та методи муніципального права. 2. Муніципальне право як право місцевого самоврядування. Історія муніципального права України. 3. Джерела муніципального права. Статутне право. 4. Система муніципального права, її елементна характеристика	4	2		4	1-24
Тема 9: Конституційно-правові основи місцевого самоврядування 1. Поняття місцевого самоврядування. 2. Основні принципи місцевого самоврядування. 3. Система місцевого самоврядування. Місцеве самоврядування і територіальна автономія. Місцеве самоврядування і державне управління. 4. Місцеве самоврядування і міжнародно-правова регламентація його діяльності.	2	2		6	1-24
Тема 10: Територіальна громада як інститут муніципального права 1. Поняття територіальної громади. Основні ознаки територіальної громади. Членство в територіальній громаді. 2. Вплив політико-адміністративних чинників на формування територіальних громад та розвиток стійких внутрішніх зв'язків їх членів. 3. Юридичний та фактичний статус територіальних громад в Україні. 4. Правосуб'єктність територіальної громади. Види територіальних громад.	4	2		4	1-24
Тема 11: Місцеві ради – представницькі органи місцевого самоврядування України 1. Поняття місцевих рад як представницьких органів місцевого самоврядування. 2. Місцевий та регіональний рівні рад, їх особливості. 3. Правовий статус представницьких органів місцевого самоврядування. 4. Порядок формування представницьких органів місцевого самоврядування. 5. Функції і компетенція представницьких органів місцевого самоврядування.	2	2		4	1-24
Тема 12: Форми і методи діяльності представницьких органів місцевого самоврядування 1. Поняття форм і методів діяльності представницьких органів місцевого самоврядування.	2	2		4	1-24

2. Сесійна та комісійна форми діяльності місцевих рад. 3. Акти місцевих рад. Особливості нормотворчого процесу в органах місцевого самоврядування. 4. Правова експертиза проектів актів місцевого самоврядування. 5. Форми і методи роботи постійних комісій місцевих рад					
Тема 13: Конституційно-правовий статус сільських, селищних, міських голів, голів районної, обласної, районної в місті ради 1. Статус сільських, селищних, міських голів. 2. Вимоги, які пред'являються до кандидатів на посаду сільського, селищного, міського голови. 23. Повноваження сільського, селищного, міського голови	4	2		4	1-24
Тема 14: Виконавчі органи сільських, селищних і міських рад 1. Правовий статус виконавчих комітетів місцевих рад. 2. Класифікація повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад. 3. Організація роботи виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної в місті ради. 4. Складання, затвердження та виконання планів роботи виконкому.	2	2		4	1-24
Тема 15: Органи самоорганізації населення. Муніципальні асоціації в Україні 1. Поняття та види органів самоорганізації населення. 2. Порядок утворення та легалізації органу самоорганізації населення. 3. Повноваження органів самоорганізації населення: власні та делеговані. 4. Склад органу самоорганізації населення. 5. Форми роботи органів самоорганізації населення	4	2		4	1-24
Тема 16: Гарантії та відповідальність у системі місцевого самоврядування як інститут муніципального права 1. Поняття гарантій місцевого самоврядування та їх система. 2. Загальні та спеціальні (правові) гарантії місцевого самоврядування. 3. Обов'язковість виконання актів та законних вимог органів та посадових осіб місцевого самоврядування. 4. Заборона обмежувати права місцевого самоврядування.	2			8	1-24
Всього за весняний семестр	44	30		76	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. знати теоретичні основи конституційного права України та	- проведення лекційних та практичних занять мультимедійними презентаціями	8	- опрацювання незнайомих (нових) термінів та складання власного термінологічного словника; - додаткове опрацювання	19

місцевого самоврядування			лекційного матеріалу	
ДРН 2. правильно визначати співвідношення громадянського суспільства і правової держави, давати правовий аналіз конкретних правовідносин, правильно аналізувати види і зміст зобов'язань, знати конституційно-правові основи територіального устрою та місцевого самоврядування в Україні	- вивчення правових норм, судових рішень, актів суб'єктів владних повноважень, їх аналіз та систематизація	8	- додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; - аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та написання ґрунтовних висновків до роботи	19
ДРН 3. аналізувати принципи і структуру організації та діяльності державних органів, аналізувати державно-управлінські відносини, правильно орієнтуватися в основних положеннях правових норм, знати положення конституційного закріплення місцевого самоврядування в Україні	- ознайомлення студентів з практичними аспектами діяльності суб'єктів владних повноважень; - ознайомлення студентів з особливостями взаємодії суб'єктів владних повноважень як між собою, так і з фізичними та юридичними особами	8	- додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; - аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та написання ґрунтовних висновків до роботи	19
ДРН 4. тлумачити чинне конституційне законодавство та обґрунтовувати власну точку зору щодо реалізації норм Конституції України та інших конституційно-	- ознайомлення студентів з нормативною базою, що регулює складання та оформлення документів правового характеру та її використання; - використання практичного досвіду для створення у	6	- додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тренувального тестування за кожною з тем; - аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та написання ґрунтовних	19

правових актів	студентів практичних навичок поведження з документами правового характеру;		висновків до роботи	
Всього годин		30		76

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

Методи сумативного оцінювання Осінній 1 семестр (іспит)	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
Модуль 1 (теми 1-8)	35 балів/35%	До 7 тижня
Тестування	10 балів /5%	До 7 тижня
Усні опитування	10 балів /5%	щотижня
Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) по кожній темі	5 балів /5%	щотижня
Індивідуальна дослідницька робота (реферат)	5 балів /5%	До 7 тижня
Колоквіум (тема)	5 балів /5%	До 7 тижня
Написання контрольної роботи за результатами вивчення теоретичного матеріалу	10 балів /5%	До 7 тижня
Модуль 2 (теми 8-16)	20 балів/20%	15 тиждень
Тестування	5 балів /5%	До 15 тижня
Усні опитування	5 балів /5%	щотижня
Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) по кожній темі	5 балів /5%	щотижня
Написання контрольної роботи за результатами вивчення теоретичного матеріалу	5 балів /5%	До 15 тижня
Виконання індивідуальної роботи (підготовка, презентація, захист)	15 балів/15%	До 15 тижня
Іспит	30 балів/30%	За розкладом

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент ³	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно ⁴
Практичний кейс (підготовка, презентація, захист)	<7 балів	7-12	13-14 балів	15 балів
	<i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	<i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми</i>
Колоквіум	<3 балів	3-5 балів	6-8 балів	9-10 балів
	<i>Теоретичні відповіді не точні не вірні</i>	<i>Відповіді надані не на всі питання колоквіуму,</i>	<i>Завдання виконані з незначними помилками, студент не достатньо</i>	<i>Всі завдання виконано, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі</i>

³ Зазначити компонент сумативного оцінювання

⁴ Зазначити розподіл балів та критерії, що зумовлюють рівень оцінки

			<i>орієнтується в теоретичному матеріалі</i>	
Модульний контроль (тест множинного вибору)	0-1 бал	2-3 бали	3-4 балів	5 балів
	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>	<i>Залежить від кількості вірних відповідей на тест</i>
Іспит	0-5 балів	5-15 балів	15-27 балів	27-30 балів
	<i>Студент недостатньо орієнтується в теоретичному завданні не виконано</i>	<i>Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано з помилками</i>	<i>Студент достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано</i>	<i>Студент гарно орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано</i>

5.2.Формативне оцінювання:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усне опитування після вивчення кожної теми	Після завершення вивчення теми
2	Проходження тестування модульного контролю зі зворотнім зв'язком з викладачем	Відповідно до графіку навчального процесу
3	Проходження тестування після закінчення вивчення кожної теми для самостійного контролю знань та підготовки до складання заліку (іспиту)	Регулюється студентом самостійно
4	Захист практичних робіт	Через тиждень після їх здачі
5	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над практичними роботами протягом занять	На протязі всього семестру

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

1. Основні джерела

- 1.1. Верлос Н.В. Конституційне право зарубіжних країн: курс лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Право» освітньої програми «Правознавство». Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2017. 145 с.
- 1.2. Верлос Н.В. Конституційне право зарубіжних країн: практикум для студентів освітньокваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки «Правознавство». Запоріжжя: ЗНУ, 2016. 120 с.
- 1.3. Задорожня Г. Специфіка нормативної діяльності органів місцевого самоврядування // Право України. — 2017. — № 7.
- 1.4. Запара С.І., Роговенко О.В. Публічне адміністрування надання державної допомоги суб'єктам господарювання органами місцевого самоврядування. (2020). Наукові записки. Серія: Право. Scientific notes. Series: Law. Випуск 8. Спецвипуск. С. 187- 192. [URL:http://surl.li/aoeew](http://surl.li/aoeew)
- 1.5. Корнієнко М. І. Органи самоорганізації населення як конституційний інститут: якими вони мають бути? // Вибори та демократія. — 2017. — № 1.
- 1.6. Кравченко В. В., Пітцик М. В. Муніципальне право України. — К.: Атіка, 2018.
- 1.7. Лелеченко А. П., Васильєва О. І., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб. / [А. П. Лелеченко, О. І. Васильєва, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук]. К. : 2017.110 с.
- 1.8. Міжнародні та європейські стандарти місцевого самоврядування: 3 проблеми імплементації в Україні : матеріали Всеукраїнської науковопрактичної конференції (20 грудня 2019 р., м. Львів) / за наук. ред. проф. М. Микієвича, проф. О. Сушинського, доц. Р. Бедрія. Львів : ЛПІДУ НАДУ, 2020. 300 с.
- 1.9. Мішина Н., Головка К. Тенденції систематизації муніципального права України. Право України. 2020. № 10. С. 97-109. 14. Батанов О. Концептосфера муніципального права. Право України. 2020. № 10. С. 13-31.
- 1.10. Про добровільне об'єднання територіальних громад. Закон України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua>
- 1.11. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] URL: <http://zakon4.rada.gov.ua>
- 1.12. Про місцеві вибори. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-19>
- 1.13. Про органи самоорганізації населення. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2625-14#Text>
- 1.14. Про службу в органах місцевого самоврядування. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text>
- 1.15. Про співробітництво територіальних громад. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18#Text>
- 1.16. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1.04. 2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text>
- 1.17. Роговенко О. В. Муніципальна влада або влада місцевого самоврядування: до питання призначення понятійного апарату. Науковий збірник «Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції». 2019. Випуск 1. С. 39-44 (Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща).

- 1.18. Роговенко О. В. Становлення муніципальної правотворчості як самостійного виду державної діяльності в Україні та світі/ О.В. Роговенко// Науково-виробничий журнал «Держава та регіони». 2019. Серія: Право, №3. С. 34-42. (Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща))
- 1.19. Роговенко О.В. До питання про посадові обов'язки старости. Науковий вісник публічного та приватного права: Збірник наукових праць. Київ.: Науково-дослідний інститут публічного права. 2019. Випуск 3. Т. 2 С. 52-59.
- 1.20. Роговенко О.В. Муніципалітет як суб'єкт місцевого самоврядування. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. 2020. №3. С.32-37 (Журнал включено до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б» у галузі юридичних наук. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International (Республіка Польща))
- 1.21. Роговенко О.В. Повноваження органів місцевого самоврядування під час воєнного стану: нормативно-правове регулювання та викликию Публічне та приватне право. 2022. № 3. С. 9-14 (Республіка Польща) <http://pp-law.in.ua/index.php/3-2022>
- 1.22. Серьогін В., Серьогіна С. Децентралізація і місцеве самоврядування у контексті зміцнення народовладдя в Україні. Право України. 2019. № 10. С. 158-174.
- 1.23. Совгіря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 556 с.
- 1.24. Тетарчук І.В. Муніципальне право України : навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 206 с. 11. Любченко П. Муніципально-правові відносини: поняття, сутність, види. Право України. 2020. № 10. С. 49-62.

2. Методичне забезпечення

- 2.1. Конституційне право: методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять (для студентів 2 курсу денної форми навчання юридичного факультету) / Уклад. : Л.Р. Наливайко, О.С. ЧепікТрегубенко, Є.В. Касяненко, А.Ф. Орешкова; за заг. ред. д.ю.н., проф. Л. Р. Наливайко. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. 232 с.
- 2.2. Конституційне право України: Методичні рекомендації до вивчення дисципліни для студентів спеціальності «Право». Уклад. Н.А. Сердюк., В.В. Карпунцов. Київ–Тернопіль: КНУБА, ФО-П Шпак В.Б., 2020. 82 с.

3. Інші джерела

- 3.1. Верховна Рада України : офіційний веб-сайт/ - Режим доступу до електронних документів : <http://portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index/>
- 3.2. Державна податкова служба України : офіційний сайт. - Режим доступу до електронних ресурсів : <http://sts.gov.ua/>
- 3.3. Національний банк України : офіційне інтернет-представництво. - Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>.
- 3.4. Президент України : офіційне інтернет-представництво. - Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.president.gov.ua/>.
- 3.5. Рахункова палата України : офіційний сайт. - Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/index>.
- 3.6. Урядовий портал : єдиний веб-портал виконавчої влади України. - Режим доступу до електронних ресурсів : <http://www.kmu.gov.ua/control/>.

Рецензія на робочу програму (силабус)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою	+		
Результати навчання за освітнім компонентом відповідають НРК	+		
Результати навчання за освітнім компонентом відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)	+		
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	+		
Результати навчання стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної програми дисципліни)	+		
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання	+		
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження	+		
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету	+		
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом	+		
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента	+		
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання	+		
Література є актуальною	+		

Рецензенти:

Член проектної групи ОП Соціальне забезп. Н. Ващенко

Викладач кафедри адмін. і інтеграції профес. І. Кравченко